

Innlandet
fylkeskommune

Konkurransbestemmelser

**2026/0025 - Anskaffelse av utskifting av heis
til ny løfteplattform i Naturfagbygg ved
Øvrebyen videregående skole**

Alt i dette dokumentet har dokumentrang fremfor Hyyr, der det ev. er overlapp

Innhold

1.	Generelt om anskaffelsen	3
1.1	Kort om oppdragsgiver	3
1.2	Anskaffelsens formål.....	3
1.3	Deltakere i konkurransen.....	3
1.4	Egne avtaler	3
1.5	Omfang og kontraktsverdi	3
1.6	Avtaleperiode.....	3
2.	Regler for gjennomføring av konkurransen	4
2.1	Anskaffelsesprosedyre	4
2.2	Språk og andre formkrav	4
2.3	Fremdriftsplan.....	4
2.4	Tilbud på deler av omfanget	4
2.5	Delkontrakter	4
	Ikke relevant.....	4
2.6	Parallelle rammeavtaler	4
2.7	Kontraktstype.....	4
2.8	Taushetsplikt / konfidensialitet	4
2.9	Innsyn og forretningshemmeligheter	4
2.10	Særlig om forbehold og avvik	4
2.11	Evalueringsmetodikk.....	4
2.12	Ad prisskjema.....	5
2.13	Prisskjema og forpakningsstørrelse	5
2.14	Prisskjema og «eller tilsvarende»	5
2.15	Komplett utfylt prisskjema.....	5
2.16	Vareprøver	5
3.	Tillegg kvalifikasjonskrav	6
3.1	Leverandører som deltar i fellesskap.....	6
	Ikke relevant.....	6
3.2	Samarbeid – Bruk av andre foretaks ressurser for å oppfylle kvalifikasjonskrav	6
4.	Lokasjonsoversikt	8
5.	Kontraktsbestemmelser	9

1. Generelt om anskaffelsen

1.1 Kort om oppdragsgiver

Begrepet «Oppdragsgiver» brukes som en fellesbetegnelse for Innlandet fylkeskommune og eventuelle virksomheter som omfattes av anskaffelsen.

Innlandet fylkeskommune er regional forvaltningsmyndighet i Innlandet. Innlandet består av 46 kommuner og er Norges største fylke i areal.

Fylkeskommunen har ansvar for flere viktige samfunnsoppgaver i regionen, blant annet:

- Fylkesveger
- Klima, miljø- og folkehelsearbeid
- Kollektivtransport
- Kultur, kulturarv og bibliotek
- Regional utvikling og næringsarbeid
- Tannhelsetjeneste
- Videregående opplæring

For mer informasjon om fylkeskommunen, klikk [her](#).

Innlandet fylkeskommune er en desentralisert organisasjon. Den administrative ledelsen er i hovedsak lokalisert i Hamar og Lillehammer, mens virksomheten ellers er fordelt på videregående skoler, tannklinikker og andre arbeidssteder i hele fylket. Oversikt over fylkeskommunens lokasjoner fremgår av vedlegg «Lokasjonsoversikt».

Innlandet fylkeskommune har en anskaffelsesstrategi vedtatt av fylkestinget. Denne er tilgjengelig [her](#).

1.2 Anskaffelsens formål

Se Hyyr

1.3 Deltakere i konkurransen

Se Hyyr

1.4 Egne avtaler

Ikke relevant

1.5 Omfang og kontraktsverdi

Se Hyyr

1.6 Avtaleperiode

Se Hyyr

2. Regler for gjennomføring av konkurransen

Leverandøren skal følge de anvisninger som gis i dette konkurransegrunnlaget.

2.1 Anskaffelsesprosedyre

Se Hyyr

2.2 Språk og andre formkrav

Se Hyyr

2.3 Fremdriftsplan

Det tas forbehold om endringer i fremdriftsplanen oppgitt i Hyyr.

2.4 Tilbud på deler av omfanget

Se Hyyr

2.5 Delkontrakter

Ikke relevant

2.6 Parallelle rammeavtaler

Ikke relevant

2.7 Kontraktstype

Det vil bli benyttet følgende kontraktsdokument for denne anskaffelsen:

- NS 8407.

2.8 Taushetsplikt / konfidensialitet

Se Hyyr

2.9 Innsyn og forretningshemmeligheter

Se Hyyr

2.10 Særlig om forbehold og avvik

Se Hyyr

2.11 Evalueringsmetodikk

Det vil bli benyttet en poengmodell i evalueringen av tilbudene.

For hvert underkriterium vil det gis poeng mellom 0 og 10. Med mindre annet er angitt, vil tilbudet som vurderes som best for det enkelte underkriteriet oppnå maksimal poengscore (10 poeng), og øvrige tilbud oppnå poengscore relativt til den beste. Poengene multipliseres deretter med vekten for det enkelte underkriteriet.

For tildelingskriteriet pris gis poeng basert på en forholdsmessig beregningsmodell. Tilbudet med lavest pris oppnår full poengscore. Øvrige tilbud får poeng forholdsmessig til det laveste pristilbudet etter følgende formel: $10 \cdot [\text{laveste tilbudspris}] / [\text{tilbudspris}]$.

Dersom en eller flere av tilbudte priser er negative, vil dette løses ved at samtlige priser gis et tillegg på to ganger absoluttverdien av den laveste prisen.

Til slutt summeres vektet poengscore pr. tildelingskriterium og totalt. Total vektet poengscore er grunnlag for rangering i konkurransen.

2.12 Ad prisskjema

Priser skal oppgis i NOK eks. mva. Tilbudte priser fylles ut i vedlagte tilbudsskjema.

2.13 Prisskjema og forpakningsstørrelse

Ikke relevant

2.14 Prisskjema og «eller tilsvarende»

Ikke relevant

2.15 Komplette utfylt prisskjema

Tilbyder har ansvaret for å fylle ut et komplett tilbudsskjema iht. kvalitet på etterspurte varer. Manglende utfylt tilbudsskjema og/eller feil kvalitet kan medføre at tilbudet blir avvist.

2.16 Vareprøver

Ikke relevant

3. Tillegg kvalifikasjonskrav

3.1 Leverandører som deltar i fellesskap

Ikke relevant

3.2 Samarbeid – Bruk av andre foretaks ressurser for å oppfylle kvalifikasjonskrav

Dersom en leverandør selv ikke oppfyller ett eller flere kvalifikasjonskrav, kan han støtte seg på en samarbeidspartner eller underleverandør for å oppfylle dette. Hvis leverandøren har til hensikt å støtte seg på andre foretaks kapasitet for oppfyllelse av ett eller flere kvalifikasjonskrav, skal det fremlegges dokumentasjon på at leverandøren har rådighet over nødvendige ressurser hos samarbeidspartner/underleverandør, f.eks. ved en skriftlig forpliktelseserklæring eller skriftlig samarbeidsavtale om dette mellom leverandør og samarbeidspartner/underleverandør. For del III anskaffelser følger dette av FOA § 16-10. For del II anskaffelser følger det av en tolkning av § 16-10.

I de tilfeller hvor en leverandør støtter seg på et annet foretaks kapasitet for oppfyllelse av kvalifikasjonskravet knyttet til økonomisk og finansiell stilling, gjøres det oppmerksomme på at leverandøren sammen med den han støtter seg på, skal være solidarisk ansvarlig for utførelsen av kontrakten.

I de tilfeller hvor en leverandør støtter seg på et annet foretaks for å oppfylle kvalifikasjonskrav knyttet til tekniske og faglige kvalifikasjoner, gjøres det oppmerksom på at det støttende foretaket må stå for den delen av leveransen som krever den tekniske/faglige kvalifikasjonen som hovedleverandøren ikke besitter selv.

Merk: Leverandøren kan ikke støtte seg på andre foretaks ressurser for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav knyttet til kvalitetssikringssystem og miljøledelsessystem. Dette følger av FOA § 16-10 første ledd.

Dokumentasjonskrav:

- Tilbyder må legge ved en forpliktelseserklæring fra det/de aktuelle foretak(et/ene) eller annet bevis som dokumenterer at han har rådighet over tilbudte ressurser, som en partneravtale. Se Forpliktelseserklæring.
- Forpliktelseserklæringen skal angi solidaransvarets utstrekning dersom den gjelder kvalifikasjonskravet knyttet til økonomisk og finansiell stilling.
- Forpliktelseserklæringen skal angi hvilke arbeider underleverandøren skal stå for dersom dette gjelder oppfyllelse av kvalifikasjonskrav knyttet til tekniske og faglige kvalifikasjoner.
- Tilbyder skal ved utfylling av ESPD angi bruk av underleverandør, og det skal leveres selvstendig ESPD også for underleverandør(er)

Merk: Det ovennevnte gjelder kun for samarbeidspartnere/underleverandører som leverandøren trenger for på den måten være i stand til å oppfylle konkurransens kvalifikasjonskrav. Dette gjelder ikke for ordinære underleverandører som skal benyttes i kontraktfasen, og som ikke er nødvendig for å oppfylle kvalifikasjonskrav.

Merk: Dette kravet medfører enkelte ganger usikkerhet. Kravet er koblet til de kvalifikasjonskrav som er stilt ifm økonomisk kapasitet og tekniske og faglige kvalifikasjoner. Dette bør ikke tolkes for vidt. Alle virksomheter er avhengig av en rekke underleverandører for å gjøre jobben – fra produksjonsbedrifter, til transportører og renholdere. Forpliktelseserklæringen skal benyttes hvis leverandør inngår samarbeid med en annen leverandør, for på den måten være i stand til å oppfylle konkurransens kvalifikasjonskrav. Relevante eksempler kan være:

1. Leverandør selger kun varer og har ikke det etterspurte serviceapparatet. Da kan leverandør inngå avtale med en som har serviceapparat og tilby dennes ressurser.
2. Leverandør av tømmer tjenester gir tilbud på en jobb som også inkluderer gravearbeid. Samarbeid inngås med en maskinentreprenør og dennes ressurser tilbys for gravearbeidet.
3. Det etterspørres tjenester på et større geografisk område enn leverandøren kan tilby. Samarbeid inngås med en annen leverandør for de aktuelle geografiske områder.
4. Leverandør støtter seg på morselskap for å oppfylle krav til økonomisk- og finansiell kapasitet.

Merk: Forpliktelseserklæring er et eget dokument som lastes opp separat i Hyrr.

4. Lokasjon

Øvrebyen videregående skole, Jonas Lies gt. 1, 2213 Kongsvinger

5. Kontraktsbestemmelser

5.1 Almennelige kontraktbestemmelser – NS 8407:2011

NS 8407:2011 "Almennelige kontraktbestemmelser for totalentrepriser" skal gjelde med de unntak, endringer og suppleringer som følger av de nedenfor stående bestemmelsene.

5.2 Supplerende kontraktbestemmelser

Ved supplerende bestemmelsene eller presiseringer som knytter seg til et bestemt punkt i NS 8407:2011, angis dette i parentes.

5.2.00 Byggherre

(1.1)

Innlandet fylkeskommune er byggherre.

Byggherrens leietakere og brukere regnes som tredjemenn i relasjon til denne kontrakt og kan ikke påføre byggherren forpliktelser uten særskilt fullmakt.

Byggeleder/byggherreombud ivaretar byggherrens forhold på byggeplass.

5.2.01 Byggherremøter

(4.2, tredje ledd, første punktum utgår og erstattes av:)

Referat skal føres av byggherren eller den han utpeker.

5.2.02 Møter med kontraktsmedhjelpere

(4.3, tillegg:)

Byggherren skal innkalles til prosjekterings- og kontraktsmedhjelpermøter (herunder byggemøter, fremdriftsmøter, mv.), og skal ha anledning til å delta på disse møtene. Totalentreprenøren skal føre referat fra møtene, og byggherrens representant skal alltid ha kopi av møtereferatene.

Prosjekteringsmøter skal avholdes ca. hver 14. dag.

I byggeperioden skal det avholdes kontraktsmedhjelpermøter hver 14. dag. I tillegg skal det avholdes regelmessige framdrifts-/koordineringsmøter, samt nødvendige særmøter.

5.2.03 Partenes sikkerhetsstillelse

(7.2)

5.2.04 Partenes representanter

(9, tillegg:)

Prosjektleder er byggherrens representant.

Byggherreombud ivaretar byggherrens forhold på byggeplass.

5.2.05 Krav til HMS-registrering, adgangskontroll og åpningstider

Alle arbeidstakere skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet.

Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra bygge- og anleggsplassen. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av

arbeid på bygge- og anleggsplassen under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Totalentreprenøren skal sørge for at det skal etableres og benyttes elektronisk mannskapsregistrering med kortleser og rondell ved inngang til alle byggeplasser. Totalentreprenøren skal også sørge for at det etableres tilstrekkelig adgangskontroll for transporttjenester. Listene skal oppfylle de krav som Byggherreforskriften til en hver tid stiller til; Elektroniske oversiktslister over ansatte - bygg og anlegg.

Innlandet fylkeskommunes byggeplasser og øvrige lokaler vil være tilgjengelig for arbeider innenfor tidsrommet 07.00-17.00 mandag til fredag. Det vil ikke være anledning til å utføre arbeider utenfor disse tidsrom uten etter forutgående skriftlig godkjenning fra byggherren. Personell som påtreffes utenfor avtalt åpningstid vil kunne bli bortvist.

5.2.06 Pliktig medlemskap i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister

Leverandøren, og eventuelle underleverandører, skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK, eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Leverandøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgiftsinformasjon) der tilsvarende informasjon kan utstedes i hele kontraktsperioden. Kravene gjelder både for leverandøren og alle eventuelle underleverandører i hele kontraktsperioden, også for de underleverandørene som kommer til underveis i kontraktsperioden. Grønn filterstatus i StartBANK er et minimumskrav for alle som skal utføre arbeider på bygge og anleggsplassen.

5.2.07 Krav om faglærte håndverkere

Ved utførelsen av det samlede kontraktsarbeidet skal minimum 50 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgartnerfaget (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller utenlandsk fagutdanning der dette finnes.

I tillegg skal minimum 35 % av arbeidede timer innenfor hvert av de ovennevnte fag utføres av personer med fagbrev i det aktuelle faget eller med tilsvarende utdanning som kan dokumenteres. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Det skal det alltid være en faglært tilstede når faget har utførelse av arbeid.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen dokumentere hvordan kravet vil bli oppfylt for hvert fag, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing om så ikke skjer.

5.2.08 Læringer

Det er et krav at leverandører er tilknyttet en lærlingordning og at en eller flere lærlinger deltar i utførelsen av kontraktarbeidet innenfor bygg- og anleggsgfagene, jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter.

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 15 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgfagene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1. Kravet kan delvis oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5.

Kravet kan oppfylles av leverandøren og en eller flere av hans underleverandører. Dersom arbeidene ikke er egnet ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes.

Byggherren stiller krav til at arbeider utført av lærlinger kvalitetsikres daglig av den ansvarlige for lærlingen, og at dette dokumenteres. Dokumentasjon skal fremlegges til byggherre ved spørsmål om dette.

Utenlandske leverandører kan oppfylle kravet ved å benytte lærling fra en lærlingordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

Leverandøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, dokumentere at kravene vil bli oppfylt. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen dersom ovennevnte krav misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel. Dersom kravet ikke er oppfylt ved overtakelsen avkortes vederlaget med inntil 5 promille av kontraktssummen.

Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter, eller dersom det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, kan byggherren stanse eller heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing eller heving om så ikke skjer.

5.2.09 Krav til obligatorisk tjenestepensjon:

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører (herunder innleide) som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, har obligatorisk tjenestepensjon (OTP) i samsvar med lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Leverandøren plikter på skriftlig forespørsel med en rimelig frist å dokumentere at alle arbeidere som medvirker til å oppfylle kontrakten og som faller inn under en obligatorisk tjenestepensjonsordning,

er innmeldt i en slik ordning. Dokumentasjonen kan inkludere kopi av signert avtale med pensjonsinnretning som viser at leverandøren og/eller underleverandøren har inngått gyldig avtale om OTP-ordning samt dokumentasjon, for eksempel i form av faktura mv., som viser at arbeidstakere som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten er innmeldt i OTP-ordningen.

Ved brudd på dokumentasjonsplikten har oppdragsgiver rett til å ilegge en dagbot som ikke skal være mindre enn kr 1500 per hverdag.

Ved brudd på kravet til obligatorisk tjenstepensjon skal leverandøren rette forholdet.

Oppdragsgiver har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for leverandøren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Vesentlig mislighold av kravet til obligatorisk tjenstepensjon, herunder dokumentasjonsplikten, kan påberopes av oppdragsgiver som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan oppdragsgiver kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for oppdragsgiver.

5.2.10 Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlandssaker

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR) i henhold til lov om skatteforvaltning § 7-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer nedover i kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

5.2.11 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger. Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse-miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom leverandørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, så fremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.
- Alle som oppholder seg på bygge- eller anleggsområdet skal benytte påbudt verneutstyr og minimum hjelm, vernesko/-støvler.
- Arbeidstøy skal tilfredsstille mellomste vernenivå jmf: ISO 20471 klasse 2.
- Som et minimum må synlighetstøy alltid bæres på overkropp. Lange benklær er påkrevd.
- Hensiktsmessig personlig verneutstyr skal for øvrig benyttes der dette er påkrevet.
- Bruk av ørepropper/hørselvern (også såkalt aktive) benyttet for å høre på musikk tillates ikke brukt. Hørselvern tillates kun brukt ved utførelse av støyende arbeider.
- Røyking innenfor byggeplassgjerdet eller på annen offentlig eiendom er forbudt og tillates ikke.
- Hovedbedrift skal til enhver tid ha ekstra hjelmer, refleksvester og vernesko for besøkende tilgjengelig på byggeplassen. I de tilfeller hvor det er nødvendig med ekstra verneutstyr eller annet utstyr, skal dette også stilles til disposisjon for besøkende.

Presiseringer og tilføyelser og illustrasjoner fremgår i vedlegget, SHA Faktaark.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan byggherren heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om heving om så ikke skjer. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om leverandøren retter forholdene. Byggherren kan på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten på bygge- og anleggsplassen skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

5.2.12 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte og ansatte hos underleverandører (herunder innleide) som direkte medvirker på kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

Forskrift om allmenngjort tariffavtale der denne kommer til anvendelse.

Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren skal benytte informasjonssystemet HMSREG (Inkludert tilleggsmodul for Seriøsitetsskontroller) i prosjektet, byggherren skal gis full tilgang til systemet og seriøsitetsskontroller.

Totalleverandøren som skal skaffe til veie systemet og bære alle kostnader knyttet til det, han skal også tilknytte alle underentreprenører og prosjektdeltagere til systemet.

HMSREG er et informasjonssystem som er utviklet for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

Leverandøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere og arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Dette gjelder bare for arbeidstakere som direkte medvirker på kontrakten. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift.

Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder. Byggherre skal gis tilgang til opplysninger fra tidsregistreringen for alle prosjektdeltagere. Med dette menes f. eks elektroniske passeringer som angir nøyaktige tidspunkt for inn- og utregistrering fra rondell og lignende adgangskontroll.

Dokumentasjonen kan inkludere komplett liste med navn på egne og eventuelle underleverandørers ansatte som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, oversikt over allmenngjorte og/eller landsomfattende tariffavtaler som legges til grunn for den aktuelle bransjen og innsyn i leverandørens avtalte lønns- og arbeidsvilkår med eventuelle underleverandører.

Ved brudd på dokumentasjonsplikten har oppdragsgiver rett til å ilegge en dagbot som ikke skal være mindre enn kr 1500 per hverdag.

Hvis leverandør eller underleverandør får pålegg av Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og arbeidsvilkår mv. på denne kontrakten, skal leverandøren uten ugrunnet opphold informere oppdragsgiver ved kopi av pålegget. Hvis leverandøren eller underleverandøren ikke utbedrer forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal leverandøren rette forholdet. Der bruddet har skjedd hos en underleverandør (herunder bemanningsselskaper) er rettingsplikten begrenset til krav som er fremmet skriftlig innen tre måneder etter lønnens forfallsdato, både for krav som følger av allmenngjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. av 4. juni 1993 § 13 skal gjelde i begge disse tilfellene.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert. Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår, herunder dokumentasjonsplikten, hos leverandøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan byggherren på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

5.2.13 Bruk av underleverandører, herunder innleid arbeidskraft

Arbeidet skal utføres av totalleverandøren og dennes faste ansatte, eventuelt av kontraktsmedhjelper/ underentreprenører og deres faste ansatte.

Leverandøren skal som hovedregel ikke ha mer enn et ledd underentreprenører/underleverandør under seg. Der det ved særskilte behov må anvendes to eller flere ledd underentreprenører i kjeden under skal dette varsles byggherre skriftlig og godkjennes av byggherren før underentreprisen inngås og arbeidene påstartes.

Bruk av bemanningsselskap skal som hovedregel unngås og et eventuelt behov skal begrunnes og varsles byggherren skriftlig og all bruk skal godkjennes av byggherren før underentreprisen/kontrakten inngås og arbeidene påstartes. En eventuell bruk av foretak som nevnt i dette avsnitt er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren har ensidig beslutningsmyndighet vedrørende dette. Ved mislighold kan byggherren stanse eller heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing eller heving om så ikke skjer.

Leverandørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig, varsles skriftlig og godkjennes av byggherren før underentreprisen inngås og arbeidene påstartes.

Ved inngåelse av kontrakter om underentreprise som overstiger en verdi på kr 500.000 eks. mva skal leverandøren innhente skatteattest, jf. forskrift om offentlige anskaffelser. Fra underentreprenører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest.

Leverandøren skal på forespørsel fra byggherren fremlegge skatteattesten.

Dersom attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan byggherren kreve at underentreprenøren skiftes ut uten omkostninger om forholdet ikke rettes innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om krav om utskifting om så ikke skjer.

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom totalentreprenøren selv eller noen av hans kontraktsmedhjelpere anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft, og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre 5 - fem - promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr 1.000,- pr. hverdag. Dersom forholdet ikke blir rettet innen ny gitt frist, kan byggherren heve kontrakten

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

5.2.14 Krav til informasjons- og språkferdigheter

Leverandøren skal sørge for at arbeidstakere og innleide arbeidstakere i virksomheten kan kommunisere på en slik måte at kommunikasjonen ikke utgjør noen sikkerhetsrisiko.

Leverandøren skal særlig sørge for at minst én blant de utførende arbeidstakerne og innleide arbeidstakerne på ethvert arbeidslag på bygge- eller anleggsplassen skal, når det er nødvendig for å ivareta sikkerhetshensyn, kunne forstå og gjøre seg forstått på et språk de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Ved brudd på ovennevnte plikter har oppdragsgiver rett til å stanse arbeidene for Leverandørens regning og risiko i den utstrekning oppdragsgiver anser det nødvendig. Leverandørens forsinkelse som følge av stansing gir oppdragsgiver rett på eventuell dagmulkt etter kontraktens bestemmelser om forsinket levering.

5.2.15 Krav om betaling til bank

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

5.2.16 Miljø

Alle bygge- og anleggsplasser (nybygg og rehabiliteringsprosjekter) skal være fossilfri, dette innebærer;

- Det tillates ingen utslipp av fossil CO2 på byggeplassen innenfor byggeplassgjerdet.
- Maskiner skal benytte biodrivstoff, strøm eller hydrogen.
- Energikilde for bygg-varme og bygg-tørk under byggetiden skal være fjernvarme, elektrisitet eller bioenergi.

Alle maskiner som benyttes skal være CE-godkjent. Alle maskiner med mulighet for registrering i Maskinregisteret (eller tilsvarende register) skal være registrert før maskinen tas i bruk. Kjennemerke fra maskinregisteret (QR-kode) skal plasseres lett synlig, både på utsiden og inni.

Alle kjøretøy som benyttes til transport av masser og avfall som hentes og leveres til bygge-/anleggsplassen skal minst være euroklasse 6/VI, og benytte fossilfritt drivstoff.

Det skal velges materialer som medfører lav miljøbelastning gjennom hele livsløpet og med lokal tilvirkning så langt det er mulig innenfor konkurransemessige vilkår. De hovedsaklige bærende bygningselementene må være laget av trebaserte materialer. For betongkonstruksjoner må det benyttes Lavkarbonbetong klasse A, ref. publikasjon nummer 37 fra Norsk Betongforening.

Entreprenøren skal utarbeide og implementere avfallsplan for prosjektet som oppfyller byggherrens krav om minimum 92 % kildesorteringsgrad.

Hovedbedrift skal etablere avfallsstasjon tilrettelagt for kildesortering, og drifte av denne. Hovedbedrift skal merke alle avfallscontainere med fraksjonstype.

Hovedbedrift skal utarbeide sluttdokumentasjon på alt generert avfall innenfor sitt område, som grunnlag for søknad om ferdigattest.

Miljøkartlegging av mulig forekomst av miljø- og helseskadelige stoffer skal utføres av kvalifisert personell, og det skal utarbeides miljøsaneringsrapport for det som skal behandles særskilt i forbindelse med ev. riving og i byggefasen. Kartleggingen skal utføres i prosjekteringsfasen.

Helse- og miljøfarlige stoffer og produkter som planlegges brukt i prosjektet skal vurderes mht. mulighet for å bli erstattet med mindre miljøfarlige produkter (jf. substitusjonsplikten).

Produkter som inneholder stoffer på Miljødirektoratets prioritetsliste og kandidatliste (REACH) skal ikke benyttes.

Det skal ikke forekomme bruk av trematerialer fra tropiske treslag.

Trevirke og trebaserte produkter skal være produsert av tømmer fra FSC levende skog-sertifisert eller PEFC-sertifisert skog.

Entreprenøren skal vise forsiktighet ved gjennomføring av byggearbeidene slik at det ikke påføres skade på omgivelsene.

Pliktig medlemskap i returordning for emballasje

En norsk entreprenør (merverdiavgiftsregistrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom totalentreprenøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til byggherren om dette.

5.2.17 Krav til prosjektorganisasjon

Leverandørens prosjektorganisasjon i denne kontrakten skal minimum bestå av prosjekteringsleder, prosjektleder, anleggsleder/arbeidsleder/bas og HMS-ansvarlig/KS-ansvarlig.

Prosjekteringsleder og prosjektleder kan være samme person.

HMS-ansvarlig og KS-ansvarlig kan være samme person.

Anleggsleder, arbeidsleder og bas kan være samme person.

Det skal til sammen være minst tre ulike personer.

Leverandøren skal 14 dager før oppstart på byggeplass, oversende oppdragsgiver organisasjonskart over prosjektorganisasjonen (med navn) som viser alle ovennevnte etterspurte funksjoner som skal benyttes i kontrakten. Hvis det i løpet av kontraktsperioden er nødvendighet med utskifting av en eller flere av oppgitte personer, eller en endring i oversendt prosjektorganisasjonen, skal dette godkjennes av byggherren før et eventuelt skifte kan finne sted.

5.2.18 Krav til kvalitetssikring

Det kreves at leverandørens kvalitetssikringssystem/system og rutiner for kvalitetssikring, med relevans for aktuell kontrakt, til enhver tid skal være oppdatert og gi et korrekt bilde av bedriftens fremdrift av prosjektering, utførelse og kvalitetssikring.

5.2.19 Mislighold av kontraktsforpliktelser – konsekvenser for senere konkurranser

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen i overensstemmelse med regelverket for offentlige

anskaffelser. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

5.2.20 Revisjon

Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

5.2.21 Lover, forskrifter og offentlige vedtak

(18.1, tillegg:)

Totalentreprenøren plikter å ha eller opprette et internkontrollsystem samt ivareta sine plikter mht. helse, miljø og sikkerhet på bygge- og anleggsplassen, iht. de til enhver tid gjeldende lover og regler, samt byggherrens plan for sikkerhet, helse, arbeidsmiljø og ytre miljø for det aktuelle prosjektet.

Ved brudd på ovennevnte plikter, har byggherren rett til å stanse arbeidene dersom han anser det nødvendig.

Byggherren kan også kreve dagmulkt dersom ovennevnte plikter misligholdes og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 1.500 pr. hverdag. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse. Unnlatelse av å rette feilen innen fristens utløp, anses som vesentlig mislighold som kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 10.000 per mislighold.

5.2.22 Arbeidstid

(18.8, tillegg:)

Totalentreprenøren skal tilpasse sine arbeidere til skolens/virksomhetens drift og naboer. Dette gjelder spesielt for støyende arbeidere og alle arbeidere i eksamenstiden.

5.2.23 Indeksregulering

(26.2)

Kontraktssummen skal ikke reguleres.

5.2.24 Innestående beløp

(27.2.2, tillegg:)

Ved godkjent oppstart av prøvedriftsperiode, skal 3,75 % av kontraktsgrunnlaget være innestående i hele prøvedriftsperioden, og faktureres i slutfakturaen. I tillegg holdes det tilbake beløp knyttet til dokumenterte feil og mangler ved oppstart prøvedriftsperiode.

Innestående beløp faktureres når byggherren har godkjent prøvedriftsperioden.

5.2.25 Retten til å pålegge endringer

(31.1, tredje avsnitt, siste punktum)

Procentsatsen skal være: 20 %.

Alle pristilbud, endringsmeldinger eller andre krav/endringer skal vedlegges all dokumentasjon og underlag som byggherren finner nødvendig, f.eks. alle påslag og tilbud i saken. Dette gjelder for alle forhold, både for totalentreprenør og alle underleverandører/underentreprenører.

5.2.26 Særskilt varsel om økte utgifter til rigg og drift mv.

(34.1.3, tillegg:)

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitallytelser, rigging, drift og nedrigging:

Uendret byggetid

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8407 pkt. 34.1.1 og 34.1.2 ikke overstiger 15 % av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 15 % av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$0,5 A \left(\frac{B - 1,15 C}{C} \right)$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel ekskl. mva.

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist ekskl. mva.

C = opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum ekskl. mva.)

Ved utregningen av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist ekskl. mva. (B), skal det ikke tas hensyn til

- regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- utbetaling av eventuelt påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entreprisekontrakter/prosjekteringsoppdrag mv.,
- avbestillingserstatning,
- endringsarbeid som gjøres opp inklusive rigg/drift, og
- kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid.

Forlenget byggetid

Har totalentreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8407 pkt. 33.1 skal vederlagsjustering for kapitallytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$0,7 A \left(\frac{Z}{Y} \right)$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel ekskl. mva.

Y = opprinnelig byggetid.

Z = forlengelsen utover opprinnelig byggetid

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

5.2.27 Totalentreprenørens søksmål

(35.2.a)

Utgår.

5.2.28 Brukstakelse og prøvedrift

Brukstakelse

(38.1, utgår og erstattes av følgende:)

Ikke relevant.

Prøvedrift

(38.2, tillegg)

Ikke relevant.

Opplæring

Manglende opplæring innen ferdigbefaring betraktes som en vesentlig mangel, som kan medføre at prøvedriftsperioden ikke kan starte eller at overtakelsesforretning ikke kan gjennomføres, og at dagmulkt iverksettes.

5.2.29 Overtakelse

Overtakelse skjer etter gjennomført og godkjent prøvedrift, når prøvedriften er godkjent av byggherre.

Endelig, komplett FDV-dokumentasjon inkludert «som-bygget» tegninger skal være overlevert byggherren senest 14 virkedager før overtakelse.

5.2.30 Betaling av slutfaktura. Innsigelser og krav.

(39.2, presisering:)

Fristen i første ledd første punktum begynner først å løpe når overtakelse er gjennomført.

5.2.31 Dagmulktbelagte frister

(40.2)

Følgende andre frister/forhold (delfrister) enn sluttfristen (overtakelse) er dagmulktbelagt:

- Frist til å utarbeide og fremlegge fremdriftsplan etter NS 8407:2011 pkt. 21.2;
Dato: 2 uker etter kontraktsignering.
- Frist for overlevering av komplett FDV-dokumentasjon; Dato: 01.03.2027.
- Frist for utbedring av mangler; Dato: 01.03.2027.
- Brudd på plikter knyttet opptil krav til obligatorisk tjenstepensjon, jf. pkt. 5.2.09
- Brudd på plikter knyttet til krav til lønns- og arbeidsvilkår, jf. pkt. 5.2.12
- Brudd på plikter knyttet til bruk av underleverandører, herunder innleid arbeidskraft, jf. pkt. 5.2.13

- Brudd på krav knyttet til klima og miljø, jf. pkt. 5.2.16, samt leverandørens bevarelse av tildelingskrteriet klima- og miljøhensyn.
- Brudd på plikter knyttet til lover, forskrifter og offentlige vedtak jf. pkt. 5.2.21
- Manglende opplæring, jf. pkt. 5.2.28

5.2.32 Dagmulktenes størrelse

(40.3)

Dagmulkten skal være stor:

- Kr. 2 000,- pr. hverdag ved overskridelse av sluttfrist (overtagelse).
- Kr. 1 000,- pr. hverdag ved overskridelse av frist til å utarbeide og fremlegge fremdriftsplan.
- Kr. 1 000,- pr. hverdag ved overskridelse av fristen for overlevering av komplett FDV-dokumentasjon.
- Kr. 1 000,- pr. hverdag ved overskridelse av frist for utbedring av mangler.
- Kr. 1 000,- pr. hverdag ved manglende opplæring.
- Kr. 1 000,- pr. hverdag ved brudd på krav knyttet til klima og miljø.

For øvrige dagmulktselagte frister gjelder de satser og sanksjoner beskrevet i ovennevnte punkter i kapittel 0.5 Kontraktsbestemmelser.

Med hverdager menes alle dager unntatt helligdager og høytidsdager.

5.2.33 Gjennomføring av utbedringen

(42.3.3, tillegg:)

Utbedringsarbeider skal utføres etter avtale og i forståelse med byggherren. Dersom hensynet til byggherrens bruk av kontraktarbeidet, herunder hans leietakers og eventuell brukers bruk, gjør det nødvendig å utføre arbeidet utenfor ordinær arbeidstid, plikter totalentreprenøren å gjøre dette uten overtidsgodtgjørelse.

5.2.34 Oppmannsavgjørelse

(50.3.1, presisering:)

Bestemmelsen får kun anvendelse dersom begge parter i hvert enkelt tilfelle er enige om å forelegge tvisten for en oppmann.

5.2.35 Tvisteløsning

(50.4, presisering:)

Ved ordinær rettergang skal Østre Innlandet tingrett være verneeting i alle søksmål som måtte utspringe av kontrakten.

Tvister behandles alltid etter norske prosessuelle og materielle regler.

5.2.36 Avtaledokument

Avtaledokument skal utformes i samsvar med Byggblankett 8407 A:2011 Formular for kontrakt om totalentreprise.

5.2.37 Forretningsrutiner

Byggherrens forretningsrutiner skal legges til grunn.
Se vedlegg nr. 3 prosjektets PA-bok.

5.2.38 Forskudd

Byggherren betaler ikke forskudd

5.2.39 Reklame

Dersom totalentreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges byggherren på forhånd.

All kontakt med media skal håndteres av byggherren.

5.2.40 Anleggsledelse

Totalentreprenøren skal ha minimum én anleggsleder og én arbeidsleder/bas på byggeplassen.

Arbeidsleder/bas skal til enhver tid være på byggeplassen når arbeidene pågår.

Anleggsleder og arbeidsleder/bas skal minimum ha håndverksbrev/fagbrev eller tilsvarende og begge skal snakke norsk.

5.2.41 Sosialt ansvar

Leverandøren skal respektere de grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

De varer/produkter som leverandøren leverer skal være fremstilt under forhold som er forenlig med de krav som følger av de til enhver tid gjeldende sentrale FN-konvensjoner og ILO-konvensjoner og den gjeldende nasjonale arbeidsmiljølovgivning på produksjonsstedet.

Kravene som følger av ovenfor nevnte regelverk er minimumsstandarder. Der hvor konvensjoner og nasjonale lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde. Leverandøren er forpliktet til å oppfylle kravene under hele kontraktsperioden. Dersom leverandøren bruker kontraktsmedhjelpere til å gjennomføre hele eller deler av kontrakten, er leverandøren forpliktet til å videreføre de samme kravene til kontraktsmedhjelperne og bidra til at de etterlever kravene. Det samme gjelder kontraktsmedhjelperne.

Leverandøren skal på oppfordring kunne legge fram dokumentasjon på at kravene er oppfylt.

Egenrapportering etisk handel: Det vises til egenrapporteringsskjema vedlagt kontrakten. Denne egenrapporteringen er en del av oppfølgingen knyttet til etisk handel, og skal sendes til oppdragsgiver innen én måned etter kontraktsperioden har startet, med mindre annet er avtalt.

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller på produksjonssted i kontraksperioden. Ved kontroll plikter leverandøren å oppgi navn og kontaktopplysninger på de aktørene i leverandørkjeden som oppdragsgiver ønsker å kontrollere.

Oppfyller ikke leverandøren kravene til sosialt ansvar i disse kontraksbestemmelsene, innebærer det kontraksbrudd. Ved kontraksbrudd plikter leverandøren å rette opp i de påpekte manglene innen en rimelig frist som oppdragsgiver fastsetter. Leverandøren skal dokumentere rettelsene skriftlig på den måten oppdragsgiver bestemmer.

Ved vesentlige brudd på kontraksbestemmelsene om sosialt ansvar kan oppdragsgiver heve kontrakten.